

ด่วนที่สุด

สำเนา

ที่ นร ๐๕๐๘/ว ๔๗๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ระเบียบส่วนราชการในพระองค์ว่าด้วยการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๗ และราชาศัพท์ที่ใช้สำหรับพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล

กราบเรียน/เรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร, ประธานวุฒิสภา, ประธานศาลฎีกา
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ, ประธานศาลปกครองสูงสุด, อัยการสูงสุด, รอง นรม.
รัฐ - นร., กระทรวง กรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ระเบียบส่วนราชการในพระองค์ว่าด้วยการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๗ และราชาศัพท์ที่ใช้สำหรับพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล

ด้วยสำนักพระราชวังแจ้งว่า ได้มีการกำหนดระเบียบส่วนราชการในพระองค์ว่าด้วยการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๗ และราชาศัพท์ที่ใช้สำหรับพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล เพื่อให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย และสมพระเกียรติ อันเป็นการแสดงความเคารพต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และรักษาไว้ซึ่งพระราชประเพณีแห่งการพระราชพิธีและพิธีการ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำระเบียบส่วนราชการในพระองค์ว่าด้วยการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๗ และราชาศัพท์ที่ใช้สำหรับพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๑ ตอนพิเศษ ๒๘๘ ง ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๗ แล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐในกำกับดูแลทราบและถือปฏิบัติต่อไป/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ณัฐภรณ์ อนันตศิลป์

(นางณัฐภรณ์ อนันตศิลป์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๘๒๒ (สภานิติ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๒๒๔

www.soc.go.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@soc.go.th

หมายเหตุ ประธานสภาผู้แทนราษฎร, ประธานวุฒิสภา, ประธานศาลฎีกา, ประธานศาลรัฐธรรมนูญ, ประธานศาลปกครองสูงสุด,

อัยการสูงสุด : จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

รอง นรม. รัฐ-นร. : จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

กระทรวง : จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐในกำกับดูแลทราบและถือปฏิบัติต่อไป

กรม, องค์การอิสระ : จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ระเบียบส่วนราชการในพระองค์

ว่าด้วยการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการ (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๖๗

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบส่วนราชการในพระองค์ว่าด้วยการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการในพระองค์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบมาตรา ๑๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของส่วนราชการในพระองค์ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบส่วนราชการในพระองค์ว่าด้วยการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ระเบียบส่วนราชการในพระองค์ว่าด้วยการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการ พ.ศ. ๒๕๖๒

๓.๒ ระเบียบส่วนราชการในพระองค์ว่าด้วยการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๔ พระราชพิธีหรือพิธีการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จพระราชดำเนินให้บรรเลงเพลง ดังนี้

๔.๑ พระราชพิธีหรือพิธีการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๒ พระราชพิธีหรือพิธีการที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนิน ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๓ พระราชพิธีหรือพิธีการที่สมเด็จพระราชินี เสด็จพระราชดำเนิน ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๔ พระราชพิธีหรือพิธีการที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิรยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จ

๔.๕ พระราชพิธีหรือพิธีการที่พระบรมวงศ์ ชั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้า ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ และพระอนุวงศ์ ชั้นพระองค์เจ้า ตั้งแต่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระวรวงศ์เธอ ที่ทรงกรมและไม่ทรงกรม เสด็จ ดุริยางค์ บรรเลงเพลงมหาชัยทั้งรับและส่งเสด็จ

ข้อ ๕ พระราชพิธีหรือพิธีการที่ทุลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เสด็จ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัยทั้งรับและส่งเสด็จ

ข้อ ๖ พระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์หรือพระราชนุสาวรีย์ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึง กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือแถวทหารมหาดเล็กรับเสด็จ ถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี แตรเดี่ยวแถวรับเสด็จ เป่าเพลงค่านับ ๓ จบ กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบรมราชานุสาวรีย์หรือพระราชนุสาวรีย์ ถวายความเคารพ โดยดุริยางค์ไม่บรรเลง และเมื่อถึงพิธีการเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์หรือพระราชนุสาวรีย์ กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบรมราชานุสาวรีย์หรือพระราชนุสาวรีย์ ถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับให้กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ส่วนกองทหารเกียรติยศสำหรับพระบรมราชานุสาวรีย์หรือพระราชนุสาวรีย์ ถวายความเคารพ แต่ดุริยางค์ไม่ต้องบรรเลง

ข้อ ๗ พระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปในงานศพที่มีกองทหารเกียรติยศสำหรับศพ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึง กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือแถวทหารมหาดเล็กรับเสด็จ ถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี แตรเดี่ยวแถวรับเสด็จ เป่าเพลงค่านับ ๓ จบ กองทหารเกียรติยศสำหรับศพ ถวายความเคารพโดยดุริยางค์ไม่บรรเลง เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับ ให้กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถวายความเคารพด้วย โดยดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ส่วนกองทหารเกียรติยศสำหรับศพถวายความเคารพ แต่ดุริยางค์ไม่ต้องบรรเลง

ข้อ ๘ พระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระราชินี เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยประมุขต่างประเทศ

๘.๑ ดุริยางค์บรรเลงเพลงชาติหรือเพลง Royal Anthem ของประเทศนั้น จบแล้ว บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ทั้งรับและส่งเสด็จ ในกรณีที่ประมุขต่างประเทศเสด็จพระราชดำเนินหรือไปตามลำพัง ดุริยางค์บรรเลงเพลงชาติหรือเพลง Royal Anthem ของประเทศนั้น

๘.๒ ในกรณีที่จัดกองทหารเกียรติยศ ๒ กอง คือกองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และกองทหารเกียรติยศสำหรับประมุขต่างประเทศ

๘.๒.๑ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินถึงให้กองทหารเกียรติศถวายเป็นความเคารพพร้อมกันทั้ง ๒ กอง เฉพาะกองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพียงกองเดียวบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๘.๒.๒ เมื่อประมุขต่างประเทศเสด็จพระราชดำเนินหรือมาถึง ให้กองทหารเกียรติยศแสดงความเคารพพร้อมกันทั้ง ๒ กอง เฉพาะกองทหารเกียรติยศสำหรับประมุขต่างประเทศเพียงกองเดียวบรรเลงเพลงชาติหรือเพลง Royal Anthem ของประเทศนั้น

๘.๒.๓ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยประมุขต่างประเทศ กองทหารเกียรติยศทั้ง ๒ กอง ถวายและแสดงความเคารพพร้อมกัน กองทหารเกียรติยศสำหรับประมุขต่างประเทศบรรเลงเพลงชาติหรือเพลง Royal Anthem ของประเทศนั้นก่อน แล้วกองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๘.๓ ในกรณีที่จัดกองทหารเกียรติศถคนเดียว

๘.๓.๑ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินถึง กองทหารเกียรติศถถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๘.๓.๒ เมื่อประมุขต่างประเทศเสด็จพระราชดำเนินหรือมาถึง กองทหารเกียรติศถแสดงความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงชาติหรือเพลง Royal Anthem ของประเทศนั้น

๘.๓.๓ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยประมุขต่างประเทศ กองทหารเกียรติศถถวายและแสดงความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงชาติหรือเพลง Royal Anthem ของประเทศนั้นก่อน แล้วจึงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

ข้อ ๙ พิธีการที่ผู้แทนพระองค์ปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ในงานเสด็จพระราชดำเนิน

๙.๑ กรณีผู้แทนพระองค์เป็นผู้ซึ่งต้องใช้เพลงสรรเสริญพระบารมีในการรับและส่งเสด็จตามข้อ ๔ เมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาถึง ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการรับเสด็จ และเมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินกลับ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการส่งเสด็จ

๙.๒ กรณีผู้แทนพระองค์เป็นผู้ซึ่งต้องใช้เพลงมหาชัยในการรับและส่งเสด็จตามข้อ ๔ ที่เป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้า เมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาถึง ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการรับเสด็จ และเมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินกลับ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการส่งเสด็จ

๙.๓ กรณีผู้แทนพระองค์เป็นผู้ซึ่งต้องใช้เพลงมหาชัยในการรับและส่งเสด็จตามข้อ ๔ ที่เป็นพระองค์เจ้า หรือข้อ ๕ เมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จมาถึง เสด็จลงจากรถยนต์ที่นั่ง แล้วทรงยืน ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เป็นการรับเสด็จ และเมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จกลับ ทรงยืนข้างรถยนต์ที่นั่ง ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการส่งเสด็จ

๙.๔ ถ้าผู้แทนพระองค์เป็นหม่อมเจ้า กรณีที่รถจอดอยู่ที่จัดงานอยู่ในบริเวณเดียวกัน เมื่อผู้แทนพระองค์มาถึงและลงจากรถยนต์พระประเทียบแล้วยืนข้างรถ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี และเมื่อผู้แทนพระองค์กลับ ยืนข้างรถพระประเทียบก่อนขึ้นรถ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๙.๕ ถ้าผู้แทนพระองค์เป็นผู้เนื่องในราชสกุล หรือบุคคลธรรมดา กรณีที่รถจอดอยู่ที่จัดงานอยู่ในบริเวณเดียวกัน เมื่อผู้แทนพระองค์มาถึงและลงจากรถยนต์พระประเทียบแล้วยืนข้างรถ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี และเมื่อผู้แทนพระองค์กลับ ยืนข้างรถพระประเทียบก่อนขึ้นรถ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

กรณีที่รถจอดอยู่ที่จัดงานไม่อยู่ในบริเวณเดียวกัน เมื่อผู้แทนพระองค์มาถึงภายในที่จัดงาน ยืนหน้าเก้าอี้แล้ว ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เมื่อเสร็จงานผู้แทนพระองค์ยืนหน้าเก้าอี้ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี จบ ผู้แทนพระองค์เดินทางกลับ

ข้อ ๑๐ พิธีการที่พระราชวงศ์โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมหรือโปรดให้ผู้แทนพระองค์ปฏิบัติ พระกรณียกิจหรือหน้าที่แทนในการต่าง ๆ ให้ปฏิบัติด้วยความเหมาะสม ถวายพระเกียรติยศ และให้นำความในข้อ ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ดุริยางค์จะบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี หรือเพลงมหาชัยให้ยึดถือตามฐานันดรศักดิ์ แห่งพระราชวงศ์ผู้ที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม หรือโปรดให้ปฏิบัติแทนตามข้อ ๔ และข้อ ๕

ข้อ ๑๑ พระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค

๑๑.๑ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งถึงท่าเทียบเรือ กองทหารเกียรติยศ ถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๑๑.๒ เมื่อเสด็จลงเรือพระที่นั่ง กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๑๑.๓ เมื่อเรือพระที่นั่งเริ่มเคลื่อนที่ออกจากท่าเทียบเรือ กองทหารเกียรติยศ ถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล

๑๑.๔ เมื่อเรือพระที่นั่งจะเข้าเทียบท่าเรือที่หมาย กองทหารเกียรติยศ ถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล

๑๑.๕ เมื่อเสด็จขึ้นจากเรือพระที่นั่ง กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ ดุริยางค์
บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๑๑.๖ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับ กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ
ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่จัดกองเกียรติยศตำรวจ หรือลูกเสือ คงปฏิบัติเช่นเดียวกับกองทหารเกียรติยศ

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ระเบียบนี้มีกำหนดขั้นตอนหรือวิธีปฏิบัติใดไว้เป็นการเฉพาะ ให้กระทำการนั้น
หรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามโบราณราชประเพณี หรือสุดแต่จะมีพระบรมราชวินิจฉัยประการใด
ก็ให้ปฏิบัติตามนั้น

ข้อ ๑๔ ให้ประธานข้าราชการบริหารในพระองค์รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

พลอากาศเอก สถิตย์พงษ์ สุขวิมล

ประธานข้าราชการบริหารในพระองค์

ภาคผนวก
การบรรเลงเพลงเคารพ

๑. เพลงเคารพแบ่งแยกตามชนิดของเครื่องบรรเลง ดังนี้

(๑) เพลงเคารพด้วยดุริยางค์ คือ

- ก. เพลงสรรเสริญพระบารมี
- ข. เพลงชาติ
- ค. เพลงมหาชัย
- ง. เพลงมหาฤกษ์
- จ. เพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล

(๒) เพลงเคารพด้วยแตรเดี่ยว คือ เพลงคำนับ

(๓) เพลงเคารพด้วยขลุ่ยกลอง คือ เพลงมหาชัย

๒. การบรรเลงเพลงเคารพนั้น มีวิธีบรรเลง ๒ วิธี

(๑) วิธีบรรเลงเพลงเคารพของเครื่องบรรเลงประจำแถว

(๒) วิธีบรรเลงเพลงเคารพของเครื่องบรรเลงที่มีได้ประจำแถว

การบรรเลงเพลงเคารพทั้ง ๒ วิธี กระทำเฉพาะเมื่อเครื่องบรรเลงอยู่กับที่และเฉพาะในพิธีเกียรติยศ

สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี และรัชทายาททั้ง ๕ พระองค์นี้ไม่ว่าในพิธีใด ๆ ก็ตาม ต้องบรรเลงเพลงเคารพถวายเสมอ

๓. เครื่องบรรเลงประจำแถว บรรเลงเพลงเคารพด้วยเพลงต่าง ๆ แก่ผู้หรือสิ่งซึ่งรับความเคารพ ดังนี้

(๑) ดุริยางค์ บรรเลง

ก. เพลงสรรเสริญพระบารมี สำหรับ

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
- สมเด็จพระบรมราชินี
- สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี
- รัชทายาท
- พระบรมศพและพระบรมอัฐิ
- ธงมหाराช ธงสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ธงราชินี ธงบรมราชวงศ์
ธงสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
ธงเยาวราช เวลาผ่านหรือเชิญขึ้นลง

/ข. เพลงชาติ...

ข. เพลงชาติ สำหรับ

- ธงประจำกองทหาร
- ธงชาติประจำสำนักงานของรัฐบาลในขณะขึ้นลง และธงราชนาวีประจำเรือใหญ่
ในขณะทำพิธีขึ้นลง

ค. เพลงมหาชัย สำหรับ

- พระบรมวงศานุวงศ์
- ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- ธงราชวงศ์ เวลาผ่านหรือขึ้นลง

ง. เพลงมหาฤกษ์ สำหรับผู้หรือสิ่งอื่นซึ่งมิได้กล่าวใน ก.ข.ค.

จ. เพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล สำหรับธงประจำกองทหารในงานพิธีการทำสัตย์ปฏิญาณตน

ต่อธงชัยเฉลิมพล

(๒) แตรเดี่ยว เป่าเพลงค่านับอย่างเดียวกันแต่ต่างกันด้วยจำนวนจบ ดังนี้

- ก. เป่า ๓ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งดุริยางค์ต้องบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีและเพลงชาติ
- ข. เป่า ๒ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งดุริยางค์ต้องบรรเลงเพลงมหาชัย
- ค. เป่า ๑ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาฤกษ์และในพิธีเปลี่ยน

กองรักษาการณ์

(๓) ชุดย่อย บรรเลงเพลงมหาชัยถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี และรัชทายาท และในพิธีเปลี่ยนกองรักษาการณ์

๔. ดุริยางค์ที่มีได้ประจำแถว บรรเลงเพลงเคารพเช่นเดียวกับดุริยางค์ประจำแถว

.....

ราชาศัพท์ที่ใช้สำหรับพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล

คำขึ้นต้น คำลงท้ายในหนังสือและการทูลด้วยวาจา

พระนาม	สรพนาม	การเขียนหนังสือ	การทูลด้วยวาจา	จ่าหน้าซอง
พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล*	สรพนามบุรุษที่ ๑ - กระหม่อม (ชาย) - หม่อมฉัน (หญิง) สรพนามบุรุษที่ ๒ - ฝ่าพระบาท ^๑	ทูล พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล ทราบบฝ่าพระบาท คำลงท้าย ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด ลงนาม (ชาย) กระหม่อม (ลงชื่อ) (หญิง) หม่อมฉัน (ลงชื่อ)	ทูล ฝ่าพระบาท คำลงท้าย ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด	ทูล (ระบุพระนาม)

หมายเหตุ คำขานรับ บุรุษใช้ว่า “กระหม่อม” สตรีใช้ว่า “เพคะ”

- * การใช้ราชาศัพท์แก่พระอนุวงศ์ชั้นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม) เมื่อทำหนังสือทูลหรือทูลด้วยวาจา และจ่าหน้าซองจดหมายต้องใช้พระยศทางทหารนำหน้า ดังนี้ พลเอก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล

^๑ สรพนามบุรุษที่ ๓ แทนผู้ที่พูดถึง ใช้ว่า “พระองค์”

คำกริยาราชศัพท์

ที่ใช้สำหรับพระอนุวงศ์ชั้นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม)*

ราชศัพท์	คำสามัญ
ทรงหลังทักษิณทก	กรวดน้ำ
ขอบพระทัย	ขอบคุณ, ขอบใจ (เจ้านาย)
ขอประทานถวาย	ขออนุญาตให้
ขอประทานพระวโรกาส	ขอโอกาส
ขอประทานพระวโรกาสนำ...เข้าเฝ้า	ขออนุญาตนำบุคคลเข้าพบ
ขอประทานพระอนุญาต	ขออนุญาต
ขอประทานพระอนุญาตเข้าเฝ้า	ขออนุญาตเข้าพบ
(เข้า) เฝ้า	เข้าพบ
เจริญพระเกศา	ตัดผม
ฉายพระรูป	(สามัญชน) ถ่ายรูป
เจริญพระชันษา...ปี, มีพระชันษา...ปี	มีอายุ...ปี
โดยเสด็จ	(เจ้านาย) ตาม
โดยเสด็จพระกุศล	ร่วมทำบุญด้วย
ตั้งพระทัย	ตั้งใจ
ตัดสินพระทัย	ตัดสินใจ
ตามเสด็จ	(สามัญชน) ตาม
แต่งพระองค์, ทรงฉลองพระองค์	แต่งกาย
ถวาย	ให้ (เจ้านาย)
ถวายพระกุศล	(สามัญชน) ทำบุญให้
ทรงขอบใจ	ขอบใจ (สามัญชน)
ทรงงาน	ทำงาน
ทรงฉาย, ทรงถ่ายรูป	(เจ้านาย) ถ่ายรูป (คนหรือสิ่งต่าง ๆ)
ทรงบาตร	ตักบาตร
ทรงบำเพ็ญพระกุศล	ทำบุญ
ทรงบำเพ็ญพระกุศลอุทิศถวาย	ทำบุญอุทิศให้
ทรงพระกรุณา	มีกรุณา
ทรงพระดำเนิน	เดิน
ทรงพระนิพนธ์	แต่ง (หนังสือ, เพลง ฯลฯ)
ทรงพระปฏิสันถาร, มีพระปฏิสันถาร	ทักทาย, พูดทักทาย

* ในรัชกาลปัจจุบันหมายถึง พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล

ราชาศัพท์	คำสามัญ
ทรงพระปรีชา, ทรงพระปรีชาสามารถ	เก่ง
ทรงพระเมตตา	มีเมตตา
ทรงพระวินิจฉัย, มีพระวินิจฉัย	วินิจฉัย
ทรงพระวิริยอุตสาหะ, มีพระวิริยอุตสาหะ	วิริยอุตสาหะ
ทรงพระสรวล	หัวเราะ
ทรงยื่น	ยื่น
ทรงรับ	(เจ้านาย) รอรับ
ทราบฝ่าพระบาท	รู้
ทอดพระเนตร	ดู
ทูล	บอก
ทูลรายงาน	รายงาน
ทูลลา	ลา
พักพระอิริยาบถ	พัก, พักอิริยาบถ
สำราญพระอิริยาบถ	พักผ่อน
ประจวร	ป่วย, เจ็บไข้
ประทับ	นั่ง, อยู่
ประทาน	(เจ้านาย) ให้
ประทานพระอนุเคราะห์แก่..., ทรงรับ...ไว้ในพระอนุเคราะห์	ให้ความอนุเคราะห์
ประทานพระอุปถัมภ์แก่..., ทรงรับ...ไว้ในพระอุปถัมภ์	ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล, อุปถัมภ์
ประสูติ	เกิด
โปรด	ชอบ, รัก, เ็นดู
โปรดให้	ให้ไปปฏิบัติ
มีพระดำรัส, คำรัส, มีรับสั่ง	พูด
มีพระดำรัสสั่ง, มีรับสั่ง	สั่ง
มีพระดำริ, ทรงพระดำริ	คิด, ดำริ
มีพระโอวาท, ประทานพระโอวาท	ให้โอวาท
รับสั่งชมเชย	ชมเชย
รับเสด็จ	รอรับ (กรณีผู้รับคือชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ)
ลงพระนาม	ลงนาม
ส่งเสด็จ	รอส่ง (กรณีผู้ส่งคือชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ)

ราชาศัพท์	คำสามัญ
สนพระทัย	สนใจ
สำนึกในพระกรุณา	สำนึกในความกรุณา
สิ้นพระชนม์	ตาย
เสด็จ* (ไป, ไปยัง, มา, มาถึง, กลับ, กลับถึง ฯลฯ)	เดินทาง
เอาพระทัยใส่	เอาใจใส่

คำนาม

ที่ใช้สำหรับพระอนุวงศ์ชั้นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม)**

ราชาศัพท์	คำสามัญ
ชายา	ภรรยา (ที่เป็นหม่อมเจ้า)
พระกรณียกิจ	กรณียกิจ
พระกรุณา	ความกรุณา
พระกุศล	บุญ, กุศล
พระแก้ว	แก้ว
พระชายา	ภรรยา (ที่เป็นพระองค์เจ้า)
พระธิดา	ลูกสาว
พระบิดา, พระชนก	พ่อ
พระภารกิจ	ภารกิจ
พระมารดา, พระชนนี	แม่
พระเมตตา	ความเมตตา
พระรูป	รูป (เช่น รูปถ่าย รูปวาด รูปเขียน รูปปั้น)
พระศพ	ศพ
พระอนุเคราะห์	อนุเคราะห์
พระโอรส	ลูกชาย
พระโอรช	โอรช
รถยนต์ที่นั่ง	รถยนต์****
ลายพระหัตถ์	จดหมาย

* เสด็จ + กริยาแสดงการเคลื่อนที่ เช่น ไป, ไปยัง, มา, มาถึง, กลับ, กลับถึง + คำกริยารราชาศัพท์ เช่น เสด็จไปทรงเป็นประธานเสด็จไปทอดพระเนตร เสด็จมาทรงเปิดงาน

** ในรัชกาลปัจจุบันหมายถึง พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล

*** พาหนะส่วนพระองค์ หรือพาหนะที่มีผู้จัดถวายเป็นการเฉพาะพระองค์ ให้ใช้คำว่า “ที่นั่ง” ท้ายคำแสดงยานพาหนะนั้น ๆ เช่น เรือยนต์ที่นั่ง หากเป็นยานพาหนะทั่ว ๆ ไปที่มีได้เป็นการจัดถวายเฉพาะพระองค์ ไม่ต้องมีคำว่า “ที่นั่ง” ต่อท้าย

ราชาศัพท์	คำสามัญ
ลายพระหัตถ์, ลายพระหัตถ์พระนาม, ลายเซ็นพระนาม	ลายมือชื่อ
วันคล้ายวันประสูติ	วันคล้ายวันเกิด
วันประสูติ	วันเกิด
หม่อม	ภรรยา (ที่เป็นสามัญชน)

หนังสืออ้างอิง

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. **ราชาศัพท์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ : บริษัท
ธนอรุณการพิมพ์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๖๓.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. **ข้อพึงปฏิบัติในการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท**. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ :
บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๓.

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. **ราชาศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๖,
กรุงเทพฯ : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, ๒๕๖๔.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๑ ตอนที่ ๓๒ ข ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ ประกาศ เรื่อง สถาปนา
พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมศึกยุคล ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗.

ตรวจแก้ไขและเสนอเพิ่มข้อมูล

นางสาวสุปัญญา ชมจินดา

กรรมการ

นางสาวกุลศิรินทร์ นาคไพจิตร

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์การใช้ราชาศัพท์

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗